

Kontrolní závěr z kontrolní akce

16/08

Účetní závěrka Ministerstva spravedlnosti za rok 2015

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2016 pod číslem 16/08. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda Ministerstvo spravedlnosti při vedení účetnictví v roce 2015 a sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2015 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo spravedlnosti (dále také „MSp“).

Kontrolováno bylo období roku 2015 včetně souvisejících skutečností z let předchozích a roku následujícího.

Kontrola byla prováděna u kontrolované osoby v době od března do srpna 2016.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které MSp podalo, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání MSp proti rozhodnutí o námitkách bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XV. jednání, které se konalo dne 28. listopadu 2016,
schválilo usnesením č. 9/XV/2016
kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MSp bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. Podle tohoto zákona je MSp ústředním orgánem státní správy pro soudy, státní zastupitelství, vězeňství, probaci a mediaci. MSp dále vyhotovuje právní posudky k úvěrovým a garančním dohodám, v nichž je smluvní stranou Česká republika, a zastupuje Českou republiku při vyřizování stížností na porušení *Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod* a jejích protokolů a *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech* a koordinuje provádění rozhodnutí příslušných mezinárodních orgánů.

MSp je organizační složkou státu (dále také „OSS“), samostatnou účetní jednotkou a správcem kapitoly státního rozpočtu 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* (dále také „kapitola MSp“). MSp bylo k 31. prosinci 2015 zřizovatelem 114 OSS a 3 příspěvkových organizací.

Podíl MSp na aktivech (netto), nákladech, výnosech, příjmech a výdajích kapitoly MSp byl v roce 2015 následující:

- 7,78 % u aktiv netto,
- 3,79 % u nákladů z hlavní činnosti,
- 0,74 % u výnosů z hlavní činnosti,
- 3,13 % u příjmů,
- 3,84 % u výdajů.

Kontrolovány byly činnosti a skutečnosti, které byly předmětem účetnictví MSp a měly vliv na hodnoty kontrolovaných významných konečných zůstatků účtů v účetní závěrce MSp k 31. prosinci 2015 (dále také „ÚZ“).

Informace z účetnictví a z účetních závěrek jsou základním informačním zdrojem zejména pro operativní i strategické řízení na úrovni účetních jednotek i státu a administrativním zdrojem dat pro účely statistik. Mají význam i při modelování procesů veřejné správy¹, a to pro určení nákladovosti jednotlivých vykonávaných agend². Nákladovost (a její srovnání v letech) a efektivnost činnosti (vyjádřená dosaženým efektem na jednotku nákladů) jsou možnosti, jak v souladu s přílohou č. 1 vyhlášky č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, naplnit povinnost stanovenou jednotlivým správcům kapitol státního rozpočtu – hodnotit v závěrečném účtu hospodárnost, efektivnost a účelnost vynakládání výdajů kapitoly.

Z uvedených důvodů je důležitá spolehlivost údajů z účetnictví a účetních závěrek.

---

¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 14. července 2014 č. 585, k postupu při procesním modelování agend a tvorby standardů agend veřejné správy pro jednotný a finančně měřitelný výkon veřejné správy.

² Příloha č. 1 usnesení vlády České republiky ze dne 14. července 2014 č. 585 vymezuje pro účely modelování agend veřejné správy pojem „náklady“ těmito slovy: „spotřebované ekonomické zdroje v peněžním vyjádření (včetně opotřebení majetku vyjádřeného odpisy). V rámci této metodiky jde o zdroje vydané na provádění agendy, tj. jejich procesních oblastí, procesů, výstupů či typů případů. Celkovými náklady se rozumí součet přímo přiřaditelných nákladů vypočítaných na základě pracnosti agendy, dalších přímo přiřaditelných nákladů (např. poplatky jako poštovné apod.) a poměrově alokované části nepřímých (sdílených) nákladů úřadu.“

MSp sestavilo ÚZ v rozsahu dle ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, tj. sestavilo rozvahu, výkaz zisku a ztráty a přílohu ÚZ. Tato ÚZ obsahovala veškeré náležitosti dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o účetnictví.

Tabulka č. 1 – Údaje za běžné účetní období z výkazu rozvaha k 31. prosinci 2015 (v Kč)

Aktiva (v netto hodnotě)			Pasiva		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní kapitál	Cizí zdroje	Pasiva celkem
1 890 203 781,40	79 783 088,09	1 969 986 869,49	1 729 343 206,89	240 643 662,60	1 969 986 869,49

Zdroj: účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2015.

Tabulka č. 2 – Údaje za běžné účetní období z výkazu zisku a ztráty k 31. prosinci 2015 (v Kč)

Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření běžného účetního období
969 704 134,94	28 622 071,99	-941 082 062,95

Zdroj: účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2015.

Tabulka č. 3 – Údaje za běžné účetní období z přílohy ÚZ k 31. prosinci 2015, část A.4. (v Kč)

Podrozvahové položky	Účetní hodnota
P.I.1. Jiný drobný dlouhodobý nehmotný majetek	225 454,14
P.I.2. Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek	7 003 132,27
P.I.3. Vyřazené pohledávky	12 690 644,05
P.I.4. Vyřazené závazky	10 406,00
P.I.5. Ostatní majetek	11 083,60
P.III. Podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou	117 204 940,41
P.V.3. Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	297 596 307,63
P.V.4. Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů	303 796 416,80
P.VI. Podmíněné závazky z důvodu užívání cizího majetku	1 606 224,85
P.VIII.5. Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům	129 318 514,45

Zdroj: účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2015.

Pozn.: Všechny právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Shrnutí a vyhodnocení

Cílem kontrolní akce č. 16/08 bylo prověřit, zda MSp při vedení účetnictví v roce 2015 a sestavení účetní závěrky k 31. prosinci 2015 postupovalo v souladu s příslušnými právními předpisy. V rámci kontroly bylo mimo jiné prověřováno i plnění jedné ze základních povinností OSS při hospodaření s majetkem státu³, tj. vést majetek v účetnictví a provádět jeho inventarizaci v souladu se zákonem o účetnictví. Současně bylo cílem kontrolní akce identifikovat případná systémová rizika při vedení účetnictví (např. neúplnost vykazovaných

³ Viz ustanovení § 14 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

údajů), která by potenciálně mohla mít vliv na účetní výkazy za Českou republiku⁴. Jednalo se o první kontrolu účetní závěrky MSp provedenou NKÚ po účetní reformě v oblasti veřejných financí⁵.

Organizační složky státu jsou dle zákona o účetnictví povinny účtovat o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření. Informace, které předkládají v účetní závěrce⁶, musí být spolehlivé, srovnatelné, srozumitelné a posuzují se z hlediska významnosti.

Vedení účetnictví

V oblasti vedení účetnictví se kontrola zaměřila na jeho správnost, úplnost, průkaznost a srozumitelnost. Prověřila dodržování směrné účtové osnovy a správnost používání účetních metod. Byly identifikovány významné transakční cykly a posouzeno nastavení systému účtování. U vybraných účetních případů byla provedena kontrola s cílem ověřit systém účtování a vykazování informací o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví.

Zjištěny byly systémové nedostatky při vedení účetnictví, MSp např.:

- **nesprávně aplikovalo účetní metodu odpisování dlouhodobého majetku** (viz část III.1.1 tohoto kontrolního závěru),
- **vedlo nesprávné a neúplné účetnictví v oblasti transferů** (viz část III.1.2 tohoto kontrolního závěru),
- **vedlo nesprávné a neúplné účetnictví na podrozvahových účtech** (viz část III.1.3 tohoto kontrolního závěru).

Nejvýznamnější nesprávnosti zjištěné při kontrole jsou podrobněji popsány v části III. tohoto kontrolního závěru.

Na základě zjištěných skutečností NKÚ konstatuje, že MSp v roce 2015 nevedlo správné a úplné účetnictví ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 až 3 zákona o účetnictví.

Spolehlivost údajů účetní závěrky sestavené k 31. prosinci 2015

Kontrolou byla ověřena spolehlivost údajů účetní závěrky MSp sestavené k 31. prosinci 2015, která se skládá z výkazu rozvaha, výkazu zisku a ztráty a přílohy.

Pro posouzení spolehlivosti účetní závěrky MSp byla stanovena významnost neboli materialita (tj. hodnota nesprávností, u kterých je možné přiměřeně očekávat, že jednotlivě nebo v součtu ovlivní ekonomická rozhodnutí uživatelů účetní závěrky) ve výši 2 % z aktiv netto vykázaných k 31. prosinci 2015, tj. v částce cca 39 mil. Kč.

---

⁴ Povinnost sestavovat účetní výkazy za Českou republiku je stanovena vyhláškou č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku (konsolidační vyhláška státu).

⁵ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, byl s účinností od 1. ledna 2010 novelizován zákonem č. 304/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony. Pro organizační složky státu byly stanoveny nové účetní metody implementující aktuální principy pro vedení účetnictví a výkaznictví, byla stanovena nová směrná účtová osnova a účetní výkazy. Nově byly také stanoveny povinnosti týkající se předávání údajů do centrálního systému účetních informací státu.

⁶ V souladu s ustanovením § 21a odst. 5 zákona o účetnictví organizační složky státu zveřejňují účetní závěrky prostřednictvím Ministerstva financí způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Tabulka č. 4 – Hladina významnosti a celková nesprávnost (v mil. Kč)

Aktiva netto	Hladina významnosti	Celková nesprávnost
1 969,99	39,00	2 476,18

Zdroj: účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2015, vlastní výpočty NKÚ.

Bylo zjištěno, že některé informace v účetní závěrce sestavené k 31. prosinci 2015 nevykázalo MSp v souladu s právními předpisy upravujícími vedení účetnictví – v údajích za běžné období byly zjištěny nesprávnosti ve výši téměř 2,5 mld. Kč (viz tabulka č. 5) a jsou ve svém celkovém rozsahu významné.

Tabulka č. 5 – Přehled nesprávností zjištěných v jednotlivých částech ÚZ (v mil. Kč)

Výkaz	Hodnotová chyba		Celková započtená nesprávnost
	Nadhodnocení	Podhodnocení	
Výkaz rozvaha	72,66	1 574,20	823,43
Výkaz zisku a ztráty	15,36	93,47	54,42
Příloha ÚZ (podrozvahové účty)	1 852,88	1 343,80	1 598,34
Celková nesprávnost vykázaných hodnot	1 940,90	3 011,47	2 476,18

Zdroj: účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2015, kontrolní činnost NKÚ.

Jak vyplývá z tabulky č. 5, významné nesprávnosti se vyskytují ve všech částech účetní závěrky a mají na účetní závěrku rozsáhlý dopad. **Podle názoru NKÚ, vzhledem ke skutečnostem popsaným výše, účetní závěrka MSp sestavená k 31. prosinci 2015 nepodává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky dle účetních předpisů pro některé vybrané účetní jednotky.**

Zjištěné nesprávnosti v účetní závěrce MSp ovlivní účetní výkazy za Českou republiku za rok 2015.

Více než polovinu částky zjištěných celkových nesprávností (1 343,68 mil. Kč) tvoří hodnota nevykázaných podmíněných závazků. Vykázáním nesprávných konečných zůstatků účtů podmíněných závazků je podávána nesprávná informace o nárocích na budoucí rozpočty⁷. Informace o podmíněných závazcích jsou významné z hlediska rozsahu.⁸ Při kontrolách NKÚ jsou v této oblasti zjišťovány významné nedostatky.⁹

⁷ Dle návrhu zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti (viz senátní tisk č. 349 dostupný na http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/historie?cid=pssenat_historie.pHistorieTisku.list&forEach.action=detail&forEach.value=s3980) by měly být za Českou republiku zveřejňovány vybrané údaje stanovené tímto zákonem. Návrh zákona reaguje na povinnost transponovat do národních právních řádů směrnici Rady č. 2011/85/EU, o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Dle čl. 15 odst. 1 této směrnice byly členské státy povinny uvést v účinnost právní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 31. prosince 2013. Mezi povinně zveřejňované údaje patří i informace o podmíněných závazcích, u nichž lze očekávat, resp. nelze vyloučit, potenciálně významný dopad na veřejné finance.

⁸ Viz např. kontrolní závěr z kontrolní akce č. 15/35, zveřejněn byl v částce 4/2016 *Věstníku NKÚ*.

⁹ Viz např. kontrolní závěr z kontrolní akce č. 15/32, zveřejněn byl v částce 4/2016 *Věstníku NKÚ*.

Správní delikty

Vedení účetnictví v rozporu s ustanovením § 8 odst. 2 zákona o účetnictví, který požaduje, aby účetnictví bylo vedeno takovým způsobem, aby to neodporovalo tomuto zákonu a ostatním právním předpisům ani neobcházelo jejich účel, je dle ustanovení § 37a odst. 1 písm. d) tohoto zákona správním deliktem.

Vedení účetnictví v rozporu s ustanovením § 7 odst. 1 zákona o účetnictví, kde je požadováno, aby účetnictví bylo vedeno takovým způsobem, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, je dle ustanovení § 37a odst. 1 písm. c) tohoto zákona správním deliktem.

Při kontrole bylo také zjištěno, že MSp v roce 2015 porušilo ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), neboť prostředky, kterými disponovalo, nepoužilo na krytí nezbytných potřeb a na opatření zakládající se na právních předpisech, když poskytlo dobrovolný příspěvek do zahraničí ve výši 543 100 Kč bez předchozího souhlasu vlády, který je v takovém případě dle ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. nezbytný. **Porušení ustanovení § 45 odst. 2 tohoto zákona je dle ustanovení § 44 odst. 1 písm. f) zákona č. 218/2000 Sb. porušením rozpočtové kázně (viz část III.2. tohoto kontrolního závěru).**

III. Podrobné informace ke zjištěným skutečnostem

1. Nesprávnosti v účetní závěrce a hlavní příčiny těchto nesprávností

Kontrolou byly zjištěny nesprávnosti dle jednotlivých položek ÚZ v návaznosti na jejich obsahové vymezení podle vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. Tyto nesprávnosti vznikly v důsledku nesprávné aplikace účetních metod a v důsledku nedodržení některých podmínek vedení účetnictví stanovených právními předpisy. V následujících částech kontrolního závěru jsou uvedena některá významná zjištění s vlivem na ÚZ.

1.1 Odpisování dlouhodobého majetku

- **Neprovedení kvalifikovaného odhadu zbývajících doby používání při prvním použití metody**

Od roku 2011 je pro OSS stanovena vyhláškou č. 410/2009 Sb. povinnost odpisovat dlouhodobý majetek, přičemž první použití metody odpisování aplikovaly tyto účetní jednotky k 31. prosinci 2011. V souladu s bodem 7. ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku měly OSS provést k 31. prosinci 2011:*

- kvalifikovaný odhad zbývajících doby používání majetku v případě, že zvolily metodu odpisování majetku rovnoměrným, výkonovým nebo komponentním způsobem,
- dopočet oprávek za období, po které dlouhodobý majetek užívaly, ale neodpisovaly.

MSp však kvalifikované odhady zbývající doby používání majetku neprovedlo, a nezohlednilo tak zbývající dobu používání při dopočtu oprávek k 31. prosinci 2011 (např. u budovy v pořizovací ceně 129 151 903,24 Kč, ve které MSp sídlí, odepsalo k 31. prosinci 2011 jednorázově 95 % hodnoty budovy).

Tento systémový nedostatek měl zásadní dopad na správnost vykázaných konečných zůstatků účtů ve výkazu rozvaha a ve výkazu zisku a ztráty v účetních obdobích 2011 až 2015, a to konkrétně u účtů odpisovaného dlouhodobého majetku, účtu 406 – *Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody*, účtu 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku* a účtů výsledků hospodaření.

V důsledku neprovedení kvalifikovaného odhadu zbývající doby používání majetku MSp neodpisovalo dlouhodobý majetek po celou dobu jeho používání.

- **Nesprávný dopočet oprávek při prvním použití metody**

V účetním období 2011 si MSp určilo, že dlouhodobý majetek bude odpisovat rovnoměrným způsobem. U tohoto způsobu odpisování ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku* v bodě 7. stanovil pro dopočet oprávek k 31. prosinci 2011 povinnost (v případě, že je účetní jednotce znám okamžik zařazení majetku do užívání a výše ocenění tohoto majetku) provést dopočet za období, po které tento majetek účetní jednotka užívala a neodpisovala, a to s přihlédnutím ke zbývající době používání majetku. U Justičního areálu Na Míčáncích ale MSp provedlo k tomuto datu dopočet oprávek ve výši 40 % z pořizovací ceny, přestože byl MSp znám okamžik zařazení tohoto majetku do užívání¹⁰. Takový postup ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku* umožňoval pouze v případech, kdy účetní jednotce nebyl znám okamžik zařazení majetku do užívání. Postup zvolený MSp tak vedl k tomu, že k 31. prosinci 2011 jednorázově odepsalo 40 % hodnoty technického zhodnocení Justičního areálu Na Míčáncích, přestože bylo toto zhodnocení užíváno pouhých 5 let. MSp u tohoto majetku vyčíslilo nesprávně oprávkou i v následujících letech 2014 a 2015. V důsledku uvedených skutečností MSp v rozvaze podhodnotilo zůstatek účtu 406 – *Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody* o 744,6 mil. Kč, zůstatek účtu 021 – *Stavby* o 719,6 mil. Kč a dále nadhodnotilo zůstatek na položce *C.III. Výsledek hospodaření* o 12,5 mil. Kč a ve výkazu zisku a ztráty podhodnotilo zůstatek účtu 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku* o 12,5 mil. Kč.

V účetním období 2012 MSp nesprávně účtovalo o oprávkách k ocenitelným právům a k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku, které zpětně dopočítlo k 31. prosinci 2011 dle bodu 7. ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku*. MSp mělo o této skutečnosti účtovat na účtu 406 – *Oceňovací rozdíly při změně metody*. Účtovalo ale nesprávně na účtu 408 – *Opravy minulých období* a v důsledku této skutečnosti podhodnotilo ve výkazu rozvaha zůstatek účtu 408 – *Opravy předcházejících účetních období* o 44,4 mil. Kč a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 406 – *Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody*.

---

¹⁰ MSp nabylo bezúplatně tento majetek v roce 2003 v ocenění ve výši 190,7 mil. Kč, a to za účelem provedení jeho rekonstrukce a dostavby na Justiční areál Na Míčáncích. Technické zhodnocení spočívající v rekonstrukci a v dostavbě areálu bylo zařazeno do užívání v roce 2006 v hodnotě 2 332,3 mil. Kč.

- **Neodpisování dlouhodobého majetku po celou dobu jeho používání**

Vyhláška č. 410/2009 Sb. a ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku* stanovují povinnost odpisovat dlouhodobý majetek po celou dobu jeho používání.

Kontrolní akcí bylo na vzorku majetkových položek zjištěno, že MSp neodpisovalo dlouhodobý majetek po celou dobu jeho používání. Například:

- MSp dlouhodobý nehmotný majetek používaný pro administrativu soudů vůbec v účetním období 2012 a 2014 neodpisovalo, přestože jej používalo. Důvodem neodpisování byla zejména skutečnost, že MSp velkou část majetku odepsalo již v roce 2011, neboť neprovádělo kvalifikované odhady zbývající doby používání, průběžně nezjišťovalo, zda předpokládaná doba používání majetku odpovídá odpisovému plánu, a následně tak ani nezohledňovalo tuto skutečnost v odpisových plánech u jednotlivého majetku.
- U některých majetkových položek neodpisovalo MSp technické zhodnocení po celou dobu jeho používání, ale odepsalo ho jednorázově, a to do výše 95 % hodnoty provedeného technického zhodnocení. Důvodem neodpisování technického zhodnocení v průběhu jeho používání byla mj. skutečnost, že MSp nepřehodnocovalo odpisové plány v souvislosti s provedením technického zhodnocení, což je povinnost stanovená v ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku*.

- **Nesprávné účtování odpisů v průběhu účetního období**

MSp v účetním období 2012 účtovalo o odpisech za 2. čtvrtletí 2012 nesprávně na účtu 408 – *Opravy minulých období*, přestože v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. a ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku* mělo účtovat o nákladech na účtu 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku*. V důsledku uvedené skutečnosti MSp v rozvaze podhodnotilo zůstatek účtu 408 – *Opravy předcházejících účetních období* o 2,1 mil. Kč a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek na položce *C.III. Výsledek hospodaření*.

- **Zbytková hodnota odpisovaného majetku**

MSp si v účetních obdobích před rokem 2014 stanovilo u jednotlivého dlouhodobého odpisovaného majetku hranici významnosti pro zaúčtování zůstatkové ceny dlouhodobého majetku při jeho vyřazení ve výši 5 % z ocenění tohoto majetku tak, jak umožňoval ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku* ve znění platném do 31. prosince 2013. Od účetního období 2014 je v ČÚS č. 708 – *Odpisování dlouhodobého majetku* nově definována tzv. zbytková hodnota majetku, a to jako zdůvodnitelná odhadovaná částka, kterou by vybraná účetní jednotka mohla získat při vyřazení příslušného majetku. MSp mělo nejpozději k 1. lednu 2015 přehodnotit odpisové plány a stanovit zbytkovou hodnotu majetku pouze u majetku, u kterého předpokládalo, že v okamžiku jeho vyřazení by za něj mohlo získat určitou hodnotu. MSp však nezpracovalo odpisový plán v souladu s platnou účetní regulací a zbytkovou hodnotu ponechalo u veškerého odpisovaného dlouhodobého majetku. V důsledku této skutečnosti existuje riziko podhodnocování nákladů na účtu 551 – *Odpisy dlouhodobého majetku* v jednotlivých letech při neodepsání majetku až do výše pořizovací ceny.

1.2 Transfery

- **Transfery, které nebyly k datu účetní závěrky finančně vypořádány**

MSp v souvislosti s přijatými neinvestičními transfery, ve kterých vystupovalo jako příjemce transferu¹¹ a které nebyly k datu 31. prosince 2015 finančně vypořádány, neúčtovalo o:

- dohadných účtech aktivních na účtu 388 – *Dohadné účty aktivní*,
- výnosech na účtu 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů*,

a nenaplnilo tak požadavky ČÚS č. 703 – *Transfery*.

V důsledku uvedených skutečností MSp v rozvaze podhodnotilo zůstatek účtu 388 – *Dohadné účty aktivní* o 57,7 mil. Kč a zůstatek na položce *C.III. Výsledek hospodaření* o 11,3 mil. Kč a dále ve výkazu zisku a ztráty podhodnotilo zůstatek účtu 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* o 46,4 mil. Kč.

- **Transfery, které byly k datu účetní závěrky finančně vypořádány**

MSp v souvislosti s přijatými investičními i neinvestičními transfery, ve kterých vystupovalo jako příjemce transferu¹² a které byly k datu 31. prosince 2015 finančně vypořádané, neúčtovalo o:

- pohledávkách a jejich zúčtování na účtu 344 – *Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce*,
- výnosech na účtu 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* (v případě neinvestičních přijatých transferů),
- jmění účetní jednotky na účtu 401 – *Jmění účetní jednotky* (v případě investičních přijatých transferů),
- zúčtování dlouhodobých přijatých záloh na účtu 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery*,

a nenaplnilo tak požadavky ČÚS č. 703 – *Transfery*.

V důsledku uvedených skutečností MSp v rozvaze nadhodnotilo zůstatek účtu 472 – *Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery* o 69 mil. Kč a podhodnotilo zůstatek účtu 401 – *Jmění účetní jednotky* o 50,1 mil. Kč a dále ve výkazu zisku a ztráty podhodnotilo zůstatek účtu 671 – *Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů* o 18,8 mil. Kč.

- **Transfery na pomoc obětem trestných činů**

MSp jako správní orgán příslušný podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), poskytuje obětem trestných činů peněžitou pomoc. Účelem peněžité pomoci je překlenout zhoršenou sociální situaci způsobenou obětí trestným činem. Tato peněžítá pomoc tak má povahu dávky (podpory) a dle ČÚS č. 703 – *Transfery* je transferem, o kterém se účtuje na účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*. MSp však o nákladech vyplývajících z poskytování

---

¹¹ Jednalo se o projekty realizované v rámci operačního programu *Lidské zdroje a zaměstnanost* (dále jen „OP LZZ“) a o projekt realizovaný v rámci *Programu švýcarsko-české spolupráce*.

¹² V projektech realizovaných v rámci OP LZZ a v projektu realizovaném v rámci *Integrovaného operačního programu*.

peněžité pomoci obětem trestných činů účtovalo na účtu 549 – *Ostatní náklady z činnosti*. V důsledku této skutečnosti MSp ve výkazu zisku a ztráty nadhodnotilo zůstatek účtu 549 – *Ostatní náklady z činnosti* o 11,2 mil. Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 571 – *Náklady vybraných ústředních vládních institucí na transfery*.

1.3 Podrozvahové účty

- **Vyřazené pohledávky**

MSp na účtu 905 – *Vyřazené pohledávky* vykazovalo i takové pohledávky, u kterých již nepředpokládalo jejich uhrazení a u kterých nemělo potřebu jejich sledování. Jednalo se o zaniklé pohledávky vůči obětem trestných činů, kterým byla v minulosti na základě zákona č. 209/1997 Sb., o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti a o změně a doplnění některých zákonů, poskytnuta peněžitá pomoc. Dne 1. srpna 2013 nabyla účinnosti část zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), kterou byla zrušena povinnost oběti trestného činu odvést na účet MSp částky, které obdržela v rámci této peněžité pomoci. V důsledku uvedených skutečností MSp v příloze ÚZ nadhodnotilo zůstatek účtu 905 – *Vyřazené pohledávky* o 10,2 mil. Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

- **Dlouhodobé podmíněné pohledávky z licenčních smluv**

MSp na účtu 924 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce* vykazovalo podmíněné pohledávky na základě licenčních oprávnění k používání softwaru, který:

- odbor informatiky MSp instaloval příslušným odborům MSp,
- MSp zapůjčilo na základě smlouvy o výpůjčce jednotlivým soudům.

Účet 924 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce* je však určen pro vykazování podmíněných pohledávek z titulu případné nemožnosti vrácení majetku MSp užívaného jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce. MSp uvedené případy na podrozvahových účtech vykazovat nemělo, neboť instalaci licencí odborům MSp uvnitř účetní jednotky MSp nelze považovat za výpůjčku jiné osobě a současně ani nemůže nastat skutečnost, která by vedla ke vzniku pohledávek v případě licencí zapůjčených jednotlivým soudům.

MSp tak účtovalo o skutečnostech, které nebyly předmětem účetnictví, a v důsledku toho v příloze ÚZ nadhodnotilo zůstatek účtu 924 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky z důvodu užívání majetku jinou osobou na základě smlouvy o výpůjčce* o 117 mil. Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

- **Dlouhodobé podmíněné pohledávky z projektů norských fondů**

MSp je příjemcem podpory z tzv. norských fondů pro období 2009–2014. V kapitole MSp je realizován program CZ15 – *Budování kapacit a spolupráce v justici a Nápravné služby včetně alternativních trestů* (dále jen „program CZ15“). MSp jako příjemce transferu účtovalo o vzniku

podmíněných pohledávek na účtu 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů*.

V rámci programu CZ15 je realizováno 7 samostatných projektů, přičemž MSp je příjemcem transferu pouze v případě jednoho projektu s alokací ve výši 48,9 mil. Kč. MSp však na účtu 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů* vykázalo očekávané pohledávky i z ostatních projektů, u kterých MSp není příjemcem transferu. Navíc podmíněnou pohledávku ve výši 48,9 mil. Kč MSp na účet 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů* zaúčtovalo dvakrát.

MSp tak účtovalo o skutečnostech, které nebyly předmětem účetnictví, a v důsledku toho v příloze ÚZ nadhodnotilo zůstatek účtu 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů* o 116 mil. Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

- **Dlouhodobé podmíněné pohledávky z projektů OP LZZ**

MSp vykázalo u projektu *Nové soukromé právo* podmíněnou pohledávku ve výši 2,6 mil. Kč a u projektu *Bezpečnostní monitoring přístupů k aplikacím a datům MSp* podmíněnou pohledávku ve výši 8,8 mil. Kč, přestože uvedené projekty byly ukončeny a finančně vypořádány v průběhu roku 2015. MSp tak v rámci těchto projektů již neočekávalo přijetí dalších peněžních prostředků.

V rámci inventarizace k 31. prosinci 2015 nebylo zjištěno, že uvedené dlouhodobé podmíněné pohledávky nejsou v souladu se skutečností. MSp tak při inventarizaci v roce 2015 porušilo zákon o účetnictví, neboť při dokladové inventuře nepostupovalo správně, když k rozvahovému dni nezjistilo skutečný stav účtu 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů*.

V důsledku uvedených skutečností MSp v příloze ÚZ nadhodnotilo zůstatek účtu 953 – *Dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů* o 11,4 mil. Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

- **Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů**

MSp na účtu 954 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů* účtovalo o vzniku podmíněných závazků z projektů, ve kterých MSp vystupovalo v roli příjemce transferu. Účet 954 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů* je však určen pro poskytovatele transferu, a to za účelem vykazování podmíněných závazků z titulu možnosti poskytnutí transferu příjemci se sídlem v zahraničí. MSp tak účtovalo o skutečnostech, které nebyly předmětem účetnictví, a v důsledku toho v příloze ÚZ nadhodnotilo zůstatek účtu 954 – *Dlouhodobé podmíněné závazky ze zahraničních transferů* o 304 mil. Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

- **Dlouhodobé podmíněné závazky ze smluv**

MSp neúčtovalo vůbec o dlouhodobých podmíněných závazcích z titulu uzavřených smluv na účtu 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv*. V rámci inventarizace k 31. prosinci 2015 nebylo zjištěno, že existují podmíněné závazky ze smluv a že tyto závazky nejsou vedeny v účetnictví. MSp tak při inventarizaci v roce 2015 porušilo zákon o účetnictví, neboť při dokladové inventuře nepostupovalo správně, když k rozvahovému dni nezjistilo skutečný stav účtu 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv*. V důsledku toho MSp v příloze ÚZ podhodnotilo zůstatek účtu 974 – *Dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv* o 623,7 mil. Kč¹³. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

- **Podmíněné závazky z titulu náhrady škody způsobené výkonem veřejné moci**

MSp je dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona ČNR č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), odpovědné ve věcech náhrady škody způsobené rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Přestože MSp k 31. prosinci 2015 evidovalo žádosti o odškodnění, ze kterých bylo zřejmé, že v budoucnosti nastanou podmínky pro vyplacení náhrady škody, nevykázalo v ÚZ žádné podmíněné závazky z tohoto titulu.

MSp pravidelně vypracovává kvalifikované odhady potřeby peněžních prostředků pro agendu náhrady škody způsobené výkonem veřejné moci. Z těchto kvalifikovaných odhadů lze získat hodnotu krátkodobých a dlouhodobých podmíněných závazků z titulu výplaty náhrady škody způsobené výkonem veřejné moci, a to ve výši 180 mil. Kč v případě krátkodobých závazků a 540 mil. Kč v případě dlouhodobých závazků. V důsledku uvedených skutečností MSp v příloze ÚZ podhodnotilo krátkodobé podmíněné závazky z titulu náhrady škody způsobené rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem o 180 mil. Kč a dlouhodobé podmíněné závazky z titulu náhrady škody způsobené rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem o 540 mil. Kč. Tato skutečnost měla vliv i na konečný zůstatek souvztažného účtu 999 – *Vyrovňovací účet k podrozvahovým účtům*.

V rámci inventarizace k 31. prosinci 2015 nebylo zjištěno, že existují podmíněné závazky vyplývající z náhrady škody způsobené výkonem veřejné moci a že tyto závazky nejsou vedeny v účetnictví. MSp tak při inventarizaci v roce 2015 porušilo zákon o účetnictví, neboť při dokladové inventuře nepostupovalo správně, když k rozvahovému dni nezjistilo skutečný stav těchto závazků.

1.4 Výnosy z poplatků za umožnění vykonání zkoušky insolvenčního správce a za připuštění ke zkoušce mediátora

MSp vybírá poplatky, které dle zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, resp. dle zákona č. 202/2012 Sb., o mediaci a o změně některých zákonů (zákon o mediaci), hradí žadatelé – fyzické osoby za umožnění vykonání zkoušky insolvenčního správce, resp. za připuštění ke zkoušce mediátora. Doklad o zaplacení poplatku vyžadovaného zákonem je nezbytnou přílohou žádosti o vykonání zkoušky insolvenčního správce i žádosti o vykonání

---

¹³ Částka byla vyčíslena na vzorku dvaceti smluv.

zkoušky mediátora. MSp o výnosech z těchto poplatků účtovalo na účtu 602 – *Výnosy z prodeje služeb*, přestože se nejednalo o výnosy z prodeje služeb, ale o výnosy z úhrady poplatků, a proto měly být účtovány na účtu 639 – *Výnosy z ostatních daní a poplatků*. V důsledku uvedených skutečností MSp ve výkazu zisku a ztráty nadhodnotilo zůstatek účtu 602 – *Výnosy z prodeje služeb* o 1,5 mil. Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 639 – *Výnosy z ostatních daní a poplatků*.

1.5 Náklady vyplývající z pořízení jiného drobného dlouhodobého hmotného majetku

MSp o nákladech z titulu pořízení jiného drobného dlouhodobého hmotného majetku účtovalo nesprávně na účtu 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku*, přestože dle ČÚS č. 710 – *Dlouhodobý nehmotný majetek a dlouhodobý hmotný majetek* se o nákladech na pořízení majetku vykazovaného na účtu 902 – *Jiný drobný dlouhodobý hmotný majetek* účtuje na účtu 501 – *Spotřeba materiálu*. V důsledku uvedené skutečnosti MSp ve výkazu zisku a ztráty nadhodnotilo zůstatek účtu 558 – *Náklady z drobného dlouhodobého majetku* o 1,1 mil. Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 501 – *Spotřeba materiálu*.

1.6 Vzájemné odsouhlasení pohledávek a závazků

MSp v rozporu s vyhláškou č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, nestanovilo výši ocenění pohledávek a závazků, od které bude provádět jejich vzájemné odsouhlasení, a s výjimkou pohledávek vykazovaných na účtu 377 – *Ostatní krátkodobé pohledávky* toto odsouhlasení v roce 2015 ani neprovádělo¹⁴.

1.7 Neúplnost textové přílohy ÚZ

Příloha ÚZ neobsahovala zejména informace o některých použitých účetních metodách (např. o odpisování majetku, tvorbě opravných položek k majetku, časovém rozlišení nákladů a výnosů, oceňování podmíněných aktiv a pasiv), i když uvádění těchto informací stanovuje zákon o účetnictví a návazně i vyhláška č. 410/2009 Sb.

2. Porušení rozpočtové kázně

MSp poskytlo v roce 2015 dobrovolný příspěvek do zahraničí ve výši 543 100 Kč. Pro uskutečnění tohoto výdaje nemělo MSp předchozí souhlas vlády, přitom dle příslušných ustanovení zákona č. 218/2000 Sb. je pro poskytnutí příspěvku, jehož platba je dobrovolná, souhlas vlády nezbytný. Rozpočtová pravidla umožňují používat prostředky, kterými OSS disponují, jen na krytí nezbytných potřeb a na opatření zakládající se na právních předpisech. Právně závazným důvodem pro poskytnutí dobrovolného příspěvku tak může být jediné předchozí souhlas vlády. Poskytnutí dobrovolného příspěvku do zahraničí jen v důsledku rozhodnutí MSp bez předchozího souhlasu vlády nelze považovat za použití prostředků na krytí nezbytných potřeb či na opatření zakládající se na právních předpisech. Tato skutečnost je dle rozpočtových pravidel porušením rozpočtové kázně.

---

¹⁴ Povinnost provádět vzájemné odsouhlasení pohledávek a závazků stanovuje od počátku účetního období 2015 i § 22 vyhlášky č. 312/2014 Sb., o podmínkách sestavení účetních výkazů za Českou republiku (konsolidační vyhláška státu).

Použité zkratky:

- ČÚS – české účetní standardy pro některé vybrané účetní jednotky
- kapitola MSp – kapitola státního rozpočtu 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*
- MSp – Ministerstvo spravedlnosti
- NKÚ – Nejvyšší kontrolní úřad
- OP LZZ – operační program *Lidské zdroje a zaměstnanost*
- OSS – organizační složka státu
- program CZ15 – program CZ15 – *Budování kapacit a spolupráce v justici a Nápravné služby včetně alternativních trestů* (program financovaný z norských fondů)
- ÚZ – účetní závěrka MSp k 31. prosinci 2015